

віртуальному просторі), ціннісний (упевненість у своїх професійних якостях; вимогливість до себе; вміння контролювати свій емоційний стан у майбутній професійній діяльності; естетична поведінка), творчій (здатність проявити творчі здібності у застосуванні Інтернет-технологій; прагнення до розвитку свого творчого потенціалу; вміння оволодіти формами та методами управління творчою професійною діяльністю) і результативно-рефлексивний (контроль, самоконтроль, самооцінка, самопізнання, самовиховання та самоствердження своєї професійної діяльності; вміння аналізувати ефективність методів, прийомів, засобів використання Інтернет-технологій в подальшій професійній діяльності).

Таким чином, змістове та структурне наповнення терміну «віртуальний освітній простір» має технологічний характер і являє собою весь комплекс контенту, який розміщений в Інтернеті (тобто створених за допомогою програмного забезпечення або комп'ютерних мереж) різноманітних навчальних та інших матеріалів. Враховуючи те, що віртуальний освітній простір утворюють такі віртуальні освітні системи як: дистанційна освіта, Інтернет-навчання, комбіноване навчання, та характерні ознаки цілісного освітнього простору нами було визначено шість основних критерії проектування віртуального освітнього простору здобувачів вищої освіти (мотиваційний, інтеграційний, діяльнісний, ціннісний, творчий і результативно-рефлексивний).

Література

1. Белозеров С. А. Виртуальные миры MMORPG. Ч. 1. Определение, описание, классификация / С. А. Белозеров // Психология: журнал Высшей школы экономики. – 2015. – Т. 12. – № 1. – С. 54–70.
2. Белозеров С. А. Виртуальные миры MMORPG. Ч. 2. Средство от социального и психологического неблагополучия / С. А. Белозеров // Психология: журнал Высшей школы экономики. – М. : НИУ ВШЭ, 2015. – Т. 12. – № 2. – С. 71–89.
3. Siemens George, Gašević Dragan, Dawson Shane. Preparing for the digital university: are view of the history and current state of distance, blended, an donline learning [Electronic resource] // Athabasca University. 2015. Mode of access : <http://opentextbc.ca/teachinginadigitalage>.
4. Suler J. The Psychology of Cyberspace [Electronic resource] // New Jersey : Science and Technology Center of Rider University. 2007. Mode of access: <http://www-usr.rider.edu/~suler/psycyber/psycyber.html>.

БЕЛАН ВЛАДИСЛАВ

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ)

СТАНДАРТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ

Освіта змінюється – це безпосередньо пов'язано зі зміною соціально-економічних умов, що зумовлено також розвитком техніки. Нинішні школи вже готують учнів до життя з новому інформаційному суспільстві, як свідомих так і творчих користувачів технологій, громадян світового цифрового світу, відповідальних за свій розвиток. Практика впровадження інформаційної освіти в польські школи вказує на те, що погляд на її реалізацію тісно пов'язаний з розвитком інформаційних технологій. Однак не стільки з технічним розвитком, а з прогресом у масовому розумінні і використанні інформаційно-комунікаційних технологій (надалі – ІКТ). Області застосування стали ширшими і включали різні соціальні групи та групи працівників.

Не зважаючи на певні успіхи у сфері польської освіти, які відбулися за останній час, існує певна інерція професійної підготовки вчителів професійно-технічних предметів, однією з основних проблем якої вважається невідповідність професійної освіти потребам та очікуванням ринку праці. Існує дилема – виховувати в конкретних кар'єрах і/або готуватися до професійної мобільності.

У свою чергу, майбутні вчителі несуть відповідальність за зміцнення зв'язків між освітою та роботою, створення нових навчальних програм, надання більших можливостей для високоякісного стажування та інших форм навчання на основі праці та використання європейських інструментів. У наступні роки викладачі та викладачі закладів П(П)Т(О) повинні будуть підтримувати розвиток швидкого та гнучкого реагування на нові потреби, пов'язані як з інтеграцією тисяч біженців та мігрантів на ринку праці, так і з необхідністю формування базових цифрових навичок та підприємництва.

Однією з особливостей реформи польської освітньої системи, започаткованої наприкінці минулого століття, є запровадження стандартів як механізмів, що забезпечують досягнення якості вищої освіти.

Для з'ясування особливостей організації процесу професійної підготовки вчителів професійних технічних предметів з використанням технологій дистанційного навчання в університетах Республіки Польща розглянемо, за приклад, відповідні стандарти підготовки майбутніх вчителів у сфері інформа-

ційно-комунікаційних технологій у Республіці Польща, які окреслюють компетентності та навички викладачів, а також напрями їх професійного розвитку у сфері глобальних цифрових технологій та його використання у формуванні учнівських досягнень та становищ. Ці стандарти були розроблені ще у 2010 році Польським інформаційним товариством (PTI), очолюваним Мачеєм Сисло [1].

До нинішньої версії стандартів, було ще декілька версій. Зокрема, у першій – стандарти підготовки вчителів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, розроблені в 1998–2003 роках, визначили знання та навички, які повинен мати кожен вчитель, щоб успішно працювати в технологічному середовищі того часу. Ці стандарти також враховували зміни в педагогічному підході, що полягають у зміщенні тиску з ролі вчителя як постачальника інформації, знань і досвіду у вигляді матеріалів, що базуються головним чином на підручниках на посаді студентського радника з використанням цілого ряду сучасних комп'ютерних засобів. Сьогодні сучасні технології забезпечують нові виклики і багатші можливості формування індивідуальних навчальних середовищ. Нові стандарти допомагають вчителям адаптувати своє викладання, роботу та особистісний розвиток до умов і вимог глобального інформаційного суспільства. Зокрема, викладачі стикаються з проблемою надихання студентів цифрового покоління на творче та інноваційне навчання, сприяючи громадянському становленню та відповідальності у суспільстві цифрової ери. Вчителі, разом зі студентами, повинні розвивати свої компетенції в області новітніх цифрових технологій.

Варто відзначити український досвід вивчення польських стандартів в освіті. Зокрема, українська вчена С. Сисоева вивчала досвід Республіки Польща як члена Європейського освітнього простору щодо опрацювання Польських Стандартів Професійних Кваліфікацій та окреслення ефективних напрямів їх впровадження. При розробці стандартів професійних кваліфікацій у Республіці Польща в контексті процесів євроінтеграції, як зазначає дослідниця, виходили з того, що Польські Стандарти Професійних Кваліфікацій повинні забезпечити: можливість порівняння професійних кваліфікацій, отриманих у Польщі та країнах Європейського Союзу; визнання польських свідоцтв та дипломів (сертифікатів) за кордоном; розповсюдження і впровадження в Польщі норм якості ISO 9000.

Сьогодні у Польщі вважають, що Польські Стандарти Професійних Кваліфікацій мають включати чотири основні системи [2]:

- 1) Система Програмних Стандартів (державних, галузевих, регіональних);
- 2) Система Контрольних Стандартів (методи, частоту і методичний зміст контрольних для перевірки учнів; методи, частоту і методичний зміст контролю вчителів, які навчають);
- 3) Система Номінальних Стандартів (якому зі стандартів професійної кваліфікації відповідає номінаційний документ; необхідні умови для отримання особою, яка навчається, прав на здобуття професійної освіти);
- 4) Система Стандартів Забезпечення (опис потреб щодо дидактичних засобів; закупівлю і розробку дидактичних засобів з окресленими властивостями; накопичування і зберігання резерву дидактичних засобів; розповсюдження дидактичних засобів).

У стандартах приготування вчителів у сфері ІКТ, а також професійно-технічних предметів, чільне місце належить компетентностям у сфері Інтернет-технологій:

- знання історії розвитку мережі Інтернет, моделей дистанційного навчання, різновидів дистанційно керованих курсів;
- знання психолого-педагогічних засад дистанційного навчання (теорії конструктивізму, когнітивної теорії, функціональної теорії тощо), методів дистанційного навчання (проблемний метод, метод проєктів, навчання у співпраці, кооперації та ін.);
- знання основних типів та загальних принципів функціонування телекомунікаційних систем;
- знання основних систем дистанційного навчання CLMS (Content Learning Management System), комерційних (IBM Lotus Space, e-Learning та ін.) і Open Source (наприклад, MOODLE, Claroline, Dokeos, Atutor та інших), CMS систем (Content Learning Management System): Joomla!, Mambo, Nuke PHP Apache та ін., здатність виконувати порівняльну характеристику систем і вибирати найбільш відповідну систему і модель дистанційного навчання, відповідно до умов даного навчального закладу;
- знання телекомунікаційного етикету;
- знання категорій користувачів платформи дистанційного навчання, їх ролі, функцій і завдань;
- використання різних телекомунікаційних засобів для обміну повідомленнями та навчальними матеріалами з іншими користувачами (з учнями/студентами, колегами, батьками тощо) в асинхронному режимі (електронна пошта, телеконференції, форуми, дискусійні групи, «Вікіпедія», блоги, вебсайти, сервіс FTP та ін.) та синхронному (спілкування в режимі реального часу через чат, програми комунікаторів ICQ, Skype, NetMeeting, Oxygen, Yahoo Messenger та інші);
- вироблення у себе навичок електронної навігації мережею;
- робота з освітніми ресурсами мережі (мережеві бази даних, служби новин, наприклад NewsNet, тематичні портали, WWW тощо);
- використання утиліт (MS PowerPoint, Hot Potatoes, Macromedia Authorware, Matchware Mediator та інші) для опрацювання матеріалів для дистанційно спрямованих курсів;

- знання та вміння використовувати одну з систем дистанційного навчання, наприклад, MOODLE, для опрацювання та управління дистанційно керованими курсами;
- володіння знаннями та навичками в управлінні системою дистанційного навчання;
- робота з сучасними гіпертекстовими та гіпермедійними системами;
- пошук в Інтернеті освітніх ресурсів, необхідних і найбільш доцільних для досягнення сформульованих і встановлених навчальних цілей;
- активне використання ІКТ, Інтернету та дистанційних форм навчання для самоосвіти, розвитку та самовдосконалення [3].

Як підкреслено у стандартах, вони можуть бути орієнтиром у розробці програм педагогічної освіти в університетах та програмах освіти та вдосконалення вчителів професійно-технічної освіти. Вони також можуть стати основою для розробки сертифікатів, що підтверджують рівень підготовки вчителів у застосуванні технології в освіті. [4; 5]

Література

1. Sysło M. M. Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki. Katowice, 2004.
 2. "Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki", przyjęte przez Radę ds. Edukacji Informatycznej i Medialnej przy ministrze edukacji narodowej. Warszawa, 2003.
 3. Smyrnova-Trybulska Eugenia, Willmann-Baldys Danuta. (2009). Przygotowanie przyszłych nauczycieli do kształcenia na odległość: raport z badań. W: W. Korzeniowska (red.), "Tradycje kształcenia nauczycieli na Śląsku Cieszyńskim: studia, rozprawy, przyczynki" (s. 246–263). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
 4. Standardy przygotowania nauczycieli do prowadzenia wydzielonych zajęć informatycznych, PTI. Warszawa 2010.
- Галус О. М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 215 с

БІДЮК НАТАЛІЯ

Хмельницький національний університет

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасні виклики лінгвістичної глобалізації, стратегічні орієнтири інформаційного простору, проблеми мовної екології та мовної політики, стрімкий розвиток комунікаційних технологій в усіх галузях суспільства посилити увагу до якості забезпечення людської комунікації. Реалії сьогодення засвідчують, що в умовах стрімкого розвитку міжнародних відносин, зростання інтересу до порівняння моделей освіти й культури різних країн закономірною є потреба у фахівцях, які здатні успішно використовувати іноземну мову як в ситуаціях міжкультурного спілкування, так у професійній педагогічній діяльності. Вітчизняна практика показує, що рівень професійної підготовки учителів іноземної мови, особливо у регіональних ЗВО, не завжди відповідає світовим вимогам, що зумовлено низкою чинників, серед яких недосконалість змістового, методичного та інформаційного забезпечення. Одним із шляхів вдосконалення та розвитку професійної компетентності майбутніх учителів іноземної мови є використання засобів міжкультурної комунікації.

На підставі контент-аналізу ключових категорій («професійна компетентність майбутнього вчителя іноземної мови», «іншомовна комунікативна компетентність», «міжкультурна комунікація», «діалог культур», «крос-культурна комунікація» та ін.) з'ясовано їх сутнісні характеристики та встановлено взаємозв'язок. У сучасному науковому дискурсі міжкультурна комунікація набула нових дослідницьких векторів, зокрема дослідження суспільної природи мови, культури і комунікації, закономірностей розвитку сучасної міжкультурної взаємодії, міжкультурного спілкування та парадигматичної асиметричності терміносистем, лінгвістичних трансформацій тощо.

Результати наукових пошуків та рефлексія практичного досвіду у ЗВО показали, що із зростанням вимог до викладання іноземної мови як фахової дисципліни у ЗВО, важливе значення для професійної діяльності майбутніх учителів іноземної мови має міжкультурна комунікація. Міжкультурна комунікація (Ф. Бацевич, О. Леонтович, С. Тер-Минасова) – це процес спілкування (вербального і невербального) людей (груп людей), які належать до різних національних лінгвокультурних спільнот, як правило послуговуються різними ідентичними мовами, відчувають лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, яка може стати причиною комунікативних невдач або культурного шоку в спілкуванні. Вважаємо, що зміст підготовки майбутніх учителів іноземної мови потребує оновленого структурування на засадах міждисциплінарності знань, діалогу культур, крос-культурного підходу та принципу міжкультурної взаємодії. Зокрема, зміст фахових дисциплін